

OKRUGLI STO

"ZNAČAJ POSLOVNIH INKUBATORA, KLASTERA, INDUSTRIJSKIH ZONA I PARKOVA ZA RAZVOJ DOMAĆE PRIVREDE"

Idemo li u korak sa zemljama EU i zemljama u regionu?

- ANALIZA POSLOVNE INFRASTRUKTURE U REPUBLICI SRBIJI –
Prepreke, šanse i izazovi za Srbiju i MSPP sektor

ZAKLJUČNI DOKUMENT

Zbog neophodnosti razvoja i transformacije poslovne infrastrukture, koja podrazumeva poslovne inkubatore, klastere i industrijske zone i parkove, u Privrednoj komori Beograda održan je okrugli sto u aprilu 2012. godine, na temu: **"ZNAČAJ POSLOVNIH INKUBATORA, KLASTERA, INDUSTRIJSKIH ZONA I PARKOVA ZA RAZVOJ DOMAĆE PRIVREDE**. Okrugli sto je održan u organizaciji: Privredne komore Beograda, Nacionalne agencije za regionalni razvoj (NARR), Instituta za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER) i Udruženja "Klub prvih žena".

Tema okruglog stola okupila je oko 200 predstavnika privrednih, preduzetničkih udruženja, predstavnika klastera, poslovnih inkubatora, industrijskih i slobodnih zona, nadležnih institucija i organizacija iz cele Srbije. U diskusiji su učestvovali: dr Milan Janković, predsednik – Privredna komora Beograda, Ivica Eždenci, direktor - Nacionalna agencija za regionalni razvoj, mr Dragiša Mijačić, direktor - Institut za teritorijalni ekonomski razvoj InTER, mr Milan Ranđelović, šef Kancelarije za lokalni ekonomski razvoj grada Niša i direktor slobodne zone "Jug", Simon Zečević, direktor - Klaster "Šumadijski Cvet" Kragujevac i mr Ivana Zeljković, predsednica – Udruženje Klub prvih žena.

Na okruglom stolu, učesnicima je predstavljeno najnovije istraživanje na temu analize trenutnog stanja i nivoa razvijenosti subjekata poslovne infrastrukture, njihove efikasnosti u poslovanju i stepen njihovog uticaja na lokalni ekonomski razvoj. Istraživanje je sprovedeno krajem 2011. godine od strane Nacionalne agencije za regionalni razvoj (NARR) i Instituta za teritorijalni ekonomski razvoj InTER.

Nakon okruglog stola i diskusije sa predstavnicima privrede, usvojeni su predlozi za unapređenje i transformaciju poslovne infrastrukture, koje su predstavnici predivrede želeli da budu dostavljeni na uvid Vladi Republike Srbije i nadležnim ministarstvima.

1) Poslovni inkubatori:

- Inkubatori imaju značajnu ulogu u razvoju preduzetništva i preduzeća na početku njihovog poslovanja, kao i na stimulanju lokalnog ekonomskog razvoja. S tim u vezi potrebno je osnažiti rad inkubatora i podići kapacitete zaposlenih. U skladu sa ovom preporukom potrebno je obučiti osoblje inkubatore za pružanje širokog spektra usluga, ali i identifikovati i razviti dobre odnose sa potencijalnim saradnicima, organizacijama i institucijama koji bi bili uključeni u buduće inicijative inkubatora.

- Potrebno je promeniti fokus usluga inkubatora sa fizičke inkubacije na pružanje širokog spektra poslovnih usluga preduzetnicima i preduzećima. Ovo se naročito preporučuje inkubatorima koji se nalaze u sredinama u kojima ne postoji razvijena mreža institucija za razvoj preduzetništva.
- Preporučuje se da se inkubatori fokusiraju na određene sektore koji imaju komparativnu i konkurentnu prednost u sredini u kojoj deluju. S tim u vezi potrebno je izgraditi čvršće veze između inkubatora, klastera i kancelarija za lokalni ekonomski razvoj kako bi se integrisano pristupilo razvoju identifikovanih strateških sektora. U cilju osnaživanja saradnje između ovih činioca, u manjim sredinama i tamo gde je to moguće, preporučuje se davanje prostora inkubatora kancelarijama klastera, LER kancelarijama, pružaocima poslovnih usluga, stručnim konsultantima i slično kako bi se postigla sinergija u delovanju ovih aktera na lokalni ekonomski razvoj.
- Kako bi rezultati različitih inkubatora mogli da se mere na nacionalnom nivou neophodno je da se utvrdi jedinstven sistem kriterijuma i mera koji će služiti navedenoj svrsi. S tim u vezi neophodno je definisati nacionalni standard poslovanja inkubatora kao institucija podrške razvoju malih i srednjih preduzeća. Standardizacijom će se postići uređenje poslovanja inkubatora a dodatno će se postići mogućnost merenja efekata koji poslovni inkubatori postižu kao i lakše poređenje uspešnosti različitih inkubatora. Implementacija standarda će kroz formalne procedure i uputstva unaprediti interne procese poput selekcije i kontinuirane evaluacije stanara.
- U cilju postizanja održivosti inkubatora potrebno je uvesti nacionalni program za finansiranje inkubatora koji bi bio dostupan (na konkurentnoj osnovi) svim registrovanim inkubatorima u Srbiji. Pored toga, potrebno je osnažiti kapacitete inkubatora kako bi postigli održivost kroz system finansiranja 33% - 33% - 33%, tj. po jednu trećinu troškova inkubatora finansirati iz srestava državnih/lokalnih programa, EU fondova i naplate usluga.

Takođe je potrebno kontinuirano raditi na promovisanju ideje poslovne inkubacije i povećati vidljivost postojećih i planiranih inkubatora.

2) Klasteri:

- Sa stanovišta javne politike predlaže se promena postojeće paradigme razvoja klastera koja se isključivo zasniva na razvoj klusterskih inicijativa sa uvođenjem holističkog pristupa koji bi podrazumevao razvoj konkurentnosti i umrežavanja unutar geografskih koncentracija preduzeća iz određenog sektora. U skladu sa tim potrebno je reorganizovati postojeći program za razvoj klastera Vlade Republike Srbije na način da korisnici ovog programa ne budu isključivo klusterske inicijative već i druge razvojne institucije koje takođe mogu doprineti razvoju klastera na određenoj teritoriji (regionalne privredne komore, regionalne razvojne agencije, istraživački instituti, sektorska udruženja i sl.).
- Uloga lokalnih samouprava ili regionalnih razvojnih agencija može biti od ključnog značaja u razvoju klastera jer one imaju prepoznatljivost i potreban kapacitet da mobilišu aktere iz javnog i privatnog sektora, uključujući i organizacije za podršku poslovanju, bankarski sektor, stručne institucije i sl. Sa druge strane, treba omogućiti i privatnom sektoru da se sam okupi oko zajedničkih interesa i time unapredi poslovanje i konkurentnost. Program Vlade Srbije za razvoj klastera bi morao da nađe načina da podrži sve ove inicijative za razvoj klastera.
- Potrebno raditi na kontinuiranoj edukaciji menadžera klusterskih inicijativa, saradnika razvojnih institucija, članica klastera i ostalih zainteresovanih kako bi se unapredili njihovi kapaciteti za podršku razvoju klastera. Potrebno je uvesti akademske i stručne programe za obrazovanje menadžera klusterskih inicijativa.

- Potrebno je aktivno raditi na promovisanju ideje umrežavanja i povezivanja u klastere i na jačanju poverenja između različitih aktera iz javnog i privatnog sektora.
- Pojam klastera nije u dovoljnoj meri razjašnjen u javnosti i potrebno je blisko raditi sa medijima kako bi se uticalo na poboljšanje generalnog obrazovanja o mogućnostima unapređenja konkurentnosti i inovativnosti kroz razvoj klastera.

3) Industrijske zone i parkovi

- Broj industrijskih zona u Srbiji premašuje predviđene investicione potencijale a opštine u Srbiji uglavnom nisu bile sposobne da procene kolika je optimalna veličina zona u odnosu na njihove interne i eksterne okolnosti. Potrebno je unaprediti lokalne kapacitete za planiranje industrijskih zona kako se ne bi finansiralo u promašene investicije. Vlada Republike Srbije bi takođe mogla da unapredi proces planiranja industrijskih zona kroz uvođenje jedinstvenog registra industrijskih i slobodnih zona, analizu njihovog rada i projekciji budućih trendova investicija. Takođe je neophodno napraviti jedinstveni registar *brownfield* lokaliteta na čitavoj teritoriji Republike Srbije i napraviti program za njihovo restrukturiranje i postavljanje u ekonomsku funkciju.
- I pored velikog broja industrijskih zona u Srbiji, broj parkova je simboličan. S tim u vezi predlaže se osnivanje industrijskih parkova koji bi rukovodili radom zona na teritoriji jedne opštine ili grada. Takođe se predlaže donošenje Zakona o industrijskim parkovima koji bi na adekvatan način regulisao ovu oblast.

Cilj razvoja poslovne infrastrukture je jačanje konkurentnosti privrede. Da bi se to postiglo potrebno je osnažiti kapacitete za inovativnost što se postiže specijalizacijom privrednih delatnosti. Otuda je bitno imati integrisani pristup za lokalni i regionalni razvoj koji zahteva blisku saradnju između svih elemenata poslovne infrastrukture.

U prilogu: Info materijal sa održanog skupa na CD-u.

S poštovanjem,

NACIONALNA AGENCIJA ZA REGIONALNI RAZVOJ

DIREKTOR

Ivica Eždenci, s.r.

PRIVREDNA KOMORA BEOGRADA

PREDSEDNİK

Dr Milan Janković, s.r.

INSTITUT ZA TERITORIЈALNI EKONOMSKI

RAZVOЈ "INTER"

DIREKTOR

Dragiša Mijačić, s.r.

UDRUŽENJE "KLUB PRVIH ŽENA"

PREDSEDNICA

Ivana Zeljković, s.r.